

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

**SINTAKTIK SATHDA MAZMUNYI-SHAKLIY NOMUTANOSIBLIK
HAQIDA
ON CONTENT-FORMAL DISPROPORTION AT THE SYNTACTIC
LEVEL**

10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/ISOC5801

Sheronov Boyirboy G‘oziboyevich
Akademik Bobojon G‘afurov nomidagi
Xo‘jand davlat universiteti dotsenti,
filologiya fanlari nomzodi
boirjon.sheronov.68@mail.ru

Annotatsiya. Maqolada sintaktik sathda semantik-sintaktik nomutanosiblik ba'zi ko‘rinishlari tahlil qilinadi. Ergash gapli qo‘shma gaplarda semantik-sintaktik nomutanosiblikning ikki turi ajratiladi: paradigmatic nomutanosiblik, sintagmatik nomutanosiblik. Bunday nomutanosiblik ergash gapli qo‘shma gaplarning sintetik tip ergash gapli qo‘shma gap turlarida faol amal qilishi uqtiriladi. Sodda gaplarda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik lisoniy tejamlilik, qo‘shma gaplarda lisoniy ortiqchalik hodisalari tufayli ro‘yobga chiqadi. Bunda tejamlilik hodisasida ma‘naviy birliklar ko‘p (ortiqcha) bo‘ladi; ortiqchalikda shakliy birliklar ko‘p (ortiqcha) bo‘ladi. Gap bo‘laklarining noamaliy mavqei ham mazmuniy-shakliy nomutanosiblik tufayli yuzaga keladi.

Kalit so‘zlar: semantik, sintaktik, nomutanosiblik, ergash gapli qo‘shma gap, sintaktik aloqa, sintaktik munosabat.

Annotation. This article analyzes some issues of semantic-syntactic asymmetry at the syntactic level. In complex sentences, two types of asymmetry are distinguished: Paradigmatic asymmetry, syntagmatic asymmetry. It is indicated that it functions actively in complex sentences of the synthetic type. The manifestation of semantic-syntactic asymmetry in simple sentences is associated with linguistic economy, and in complex sentences, with linguistic redundancy. Semantic-syntactic asymmetry is also characterized by the non-functional position of sentence members.

Keywords: semantic, syntactic, asymmetry, complex sentences, syntactic connection, syntactic relations.

Ergash gapli qo‘shma gaplar til sintaktik sistemasining yuqori sath hodisalaridan sanalib, ular so‘z birikmalariga izomorf maqomidagi butunlikdir. Ergash gapli qo‘shma gaplarning so‘z birikmalariga izomorfligi qismlarining sintaktik aloqa va sintaktik munosabatga ko‘radilar: so‘z birikmalari ham tobelanish va tobedoshlik aloqalariga ko‘ra hosil bo‘lsa, ergash gapli qo‘shma gap qismlari ham ana shu aloqalar yordamida birikadi. Atributiv, possessiv, ob'ektli,

relyativ munosabatlar so‘z birikmalari strukturasi uchun ham, ergash gapli qo‘shma gaplar strukturasi uchun ham xosdir [Mahmudov, 1984:22].

A.Nurmonovning e‘tirof etishicha, sintaktik sathda shakl va mazmun nomutanosibligini sodda gap misolida o‘rgangan N.Mahmudov keyinchalik bunday munosabatni qo‘shma gaplar misolida ham tadqiq etadi [Nurmonov, 2011:75]. Sodda va qo‘shma gaplarda shakl va mazmun nomutanosibligini bir-biriga qiyoslab o‘rganish natijasida muallif bunday gaplarning shakl va mazmun nomutanosibligida ikkita tamoyil amal qilishi haqidagi juda muhim xulosaga keladi. Uning fikricha, sodda gaplar doirasidagi mazmuniy-sintaktik nomuvofiqlik, asosan, tildagi tejash tamoyilining namoyon bo‘lishi sifatida yuzaga kelsa, qo‘shma gaplardagi bunday nomuvofiqlikning zamini tildagi ortiqchalik tendensiyasiga borib taqaladi [Nurmonov, 2011:76].

Boshqacha aytganda, lisoniy ortiqchalik va lisoniy tejamlilik qanchalik farq qilmasin, ular shunchalik yondosh va munosabatdoshdir. Birinchisida shakliy birliklar ma‘noviy qiymatga ega bo‘lmaydi, ikkinchisida, aksincha, ma‘noviy birliklar moddiy shaklga ega bo‘lmaydi. Muhimi shundaki, “tejamlilik” hodisasida ma‘noviy birliklar ko‘p (ortiqcha) bo‘ladi; ortiqchalikda shakliy birliklar ko‘p (ortiqcha) bo‘ladi [Sheronov,1996:3]. Darhaqiqat, *Halol (kishi) to‘g‘ri ishlaydi* gapining sintaktik qurilmasi orqali ifodalanishi lozim bo‘lgan ma‘no qamrovi *Kim halol bo‘lsa, u to‘g‘ri ishlaydi* gapining shakliy qurilmasi orqali ifodalash mumkin. Muhimi yana shundaki, ortiqchalik belgisiga ega bo‘lgan keyingi qurilma ham til sintaktik sistemasida muhim va ahamiyatli hodisalardan biri sifatida xarakterlanadi.

Bu hol gap bo‘laklarining nomaliy mavqe bilan bog‘liq holda ham yuzaga keladi. Aniqrog‘i, gap mazmun ifoda jabhasining noamaliy mavqei bilan aloqador bo‘ladi. Sintagmatik nomutanosiblik tufayli gap tarkibidagi so‘zlar miqdori bilan gap bo‘laklari miqdori muvofiq kelmaydi. Masalan, *Ko‘p o‘qigan ko‘p biladi* tipidgi jumlarda gapning mazmun va ifoda jabhasiga xos nomutanosiblik mavjud. Gap mazmun jabhasida ma‘noviy birliklar (sub‘ekt, uning atributi, predikat, uning atributi) miqdori to‘rtta bo‘lishiga qaramay, uning ifoda jabhasi ikki funksional qismdan iborat: ega va kesim. Gap mazmun qamroidagi subyekt atributi va predikat atributi tushunchalari moddiylashtiruvchi leksik birliklar mavjud bo‘lsa-da (ko‘p; o‘qigan; ko‘p: ko‘p biladi), ular (leksik birliklar) mustaqil funkksional mavqega ega emas: subyektning atributi, predikatning atributi ma‘nolarini bildiruvchi leksik birlikning eganing va kesimning sintaktik mavqelariga tortilgan – gap mazmun va ifoda jabhasining sintagmatik xarakterdagi nomutanosibligi vujudga kelgan [Abdusamatov, 1994:18-19].

N.Mahmudov o‘zbek tilidagi ergash gaplarni o‘rganishda G‘.Abdurahmonov, M.A.Asqarova, A.Berdialievlarning ilmiy tadqiqotlari alohida diqqatga sazovor ekanligini ta‘kidlaydi [Nurmonov,1992:214]. Ayniqsa, A.Berdialiyevning tadqiqotlari o‘zbek tilshunosligida ana shu yo‘nalishdagi dastlabki ishlardan biri ekanligini uqtirib, ergash gapli qo‘shma gaplardagi paradigmatic va sintagmatik, mazmuniy-signifikativ xususiyatlari, ulardagi

sintaktik omonimiya, polisemiya, ko‘p funkcionallik kabi bir qator masalalar chuqur tadqiq etilganligini e‘tirof etadi [Nurmonov, 1992:215].

Gap qurilishi birliklariga o‘ziga xos lisoniy ramz maqomida bo‘ladi. Ularda barcha ramziy birlikarga xos qonuniyatlar amal qiladi. Shu bois gapning shakli (ifoda) va ma‘noviy jabhalarida ba‘zan nomutanosibliklar sodir bo‘lib turadi.

Sintaktik birliklarning ma‘no va shakl jabhalarida ko‘zga chalinuvchi bunday nomutanosiblik ikki xildir: paradigmatic nomutanosiblik va sintagmatik nomutanosiblik [Sheronov, 1996:77]

Muhimi shundaki, boshqa sintaktik butunliklarda kuzatiluvchi shakl va ma‘no mutanosibligi yoxud nomutasnosibligi ergash gapli qo‘shma gap qurilmalarida ham ko‘zga tashlanadi. Masalan, *yer to‘ymay, mol to‘ymas (maqol)* jumlasida “*yer va uning to‘ymasligi*”, “*mol va uning to‘ymasligi*” denotatlariga asoslanuvchi lisoniy ma‘nolar (signifikatlar) birdan ortiq: shart, payt, sabab va natijada ma‘nolari bir strukturada sinxron tarzda qorishiq (sinkret) ifodalangan. Bu narsa mazkur qo‘shma gapda shakl va ma‘no nomutanosibligi (asimetriya)ni vujudga keltirgan. “*Bu shunday o‘lkaki, ... Uning quchog‘ida tug‘ilar bahor*”. (*Q. Quliyev*) qo‘shma gapidagi shakl va ma‘no munosabatida sintaktik-semantik nomuvofiqlikning yana boshqa ko‘rinishi mavjud. Mazkur jumla lisoniy moddiylashtirgan nutq vaziyati juda sodda. Uning mazmuni bir denotativ asosga ega. Uni “*Bu quchog‘ida baxt tug‘iladigan o‘lkadir*” tarzida sodda gap bilan unga ma‘nodosh muqobil sanaluvchi qo‘shma gapning mantiqiy asosi farq qilmaydi. *Bu shunday o‘lkaki, uning quchog‘ida tug‘ilar bahor*” qo‘shma gapida sintaktik-semantik nomutanosiblik mavjud. Bu nomutanosiblik “*yer to‘ymay, mol to‘ymas*” gapida oddiy shakl birdan ortiq semantik murakkab ma‘nolar ifodalangan bo‘lsa, “*Bu shunday o‘lkaki, ... gapida murakkab shaklda oddiy mazmun ifodalangan*. Birinchi qo‘shma gap strukturasi xos nomutanosiblik maxsus adabiyotlarda paradigmatic nomutanosiblik deb ataluvchi turga mansub bo‘lsa, keyingi gapdagi nomuvofiqlik sintagmatik nomutanosiblik deb ajratiluvchi turga mansubdir.

Ergash gapli qo‘shma gaplar va ularning konkret strukturalarida shakl va ma‘no nomutanosibligining har ikki ko‘rinishi baravar ish ko‘raveradi. Paradigmatic nomutanosiblikka ko‘ra qo‘shma gaplarning omonimik, ko‘p ma‘nolilik kabi xususiyatlari namoyon bo‘ladi [Berdialiyev, 1989:14]. Sintagmatik nomutanosiblikka ko‘ra ergash gapli qo‘shma gaplarning yo qo‘shma gaplar bilan, yo sodda gaplar bilan ma‘nodoshligi (sinonimiyasi) vujudga keladi. Chunki nimaning ortiqcha, nimaning yetishmasligi denotativ asosi mushtarak bo‘lgan gaplarni qiyoslash orqali amalga oshadi. Denotativ asosi mushtarak bo‘lgan til birliklari, odatda, sinonimiya hodisasi qamrovida bo‘ladi. Shuning uchun ham “*Bu shunday o‘lkaki, . . . uning quchog‘ida tug‘ilar bahor*” bilan “*bu quchog‘ida bahor tug‘iladigan o‘lkadir*” jumalari sinonim gaplardir.

Paradigmatic va sintagmatik xarakterdagi nomutanosiblik ergash gapli qo‘shma gaplarning deyarli barcha tip va ko‘rinishlarida mavjud bo‘laversa-da, ba‘zan ular ergash gapli qo‘shma gapning tiplariga ko‘ra xoslanish xususiyatiga ham ega. Shu jihatdan qaraganda, sintaktik nomutanosiblikning qamrovi bir oz cheklanadi. U, odatda, sintetik tip tarzida ajratiluvchi ergash gapli qo‘shma gaplar

strukturasida faol amal qiladi. Sintetik tip ergash gapli qo‘shma gaplar ergash gapli qo‘shma gaplarning tobe qismi (ergash gap) hokim qismi (bosh gap)ning gap bo‘laklaridan birining izohlovchi, uning ma’nosini ifoda etuvchi ko‘rinishdir. Masalan, *Uzoq umr ko‘rayotgan kishilarga shu narsa xoski, ular hammasi oilali kishilardir* (“Tafakkur gulshani”) jumlasida ergash gap xarakteridagi ikkinchi qism, bosh gap hukmidagi birinchi qismning egasi (shu narsa)ni izohlagan, uning ma’nosini ro‘yobga chiqargan. Bu gap garchand murakkab shaklga ega bo‘lsa-da, undagi mazmun oddiydir. Uni “*Uzoq umr ko‘rayotgan kishilarga oilalik xosdir*” tarzidagi sodda gap orqali ham ifodalash mumkin.

Sintagmatik nomutanosiblik sintetik tip ergash gapli qo‘shma gaplarning “bosh gap + ergash gap” tartibida tuziluvchi turlarida ham, “ergash gap + bosh gap” tartibida tuziluvchi turlarida ham bir xil amal qilaveradi. Lekin shunisi ham borki, “ergash gap + bosh gap” tartibida tuziluvchi ergash garli qo‘shma gaplarda nisbatan shakliy ortiqchalik ko‘proq bo‘ladi. Ularda mantiqiy (denonativ) asosga ega bo‘lmagan lekin birliklarning miqdori ziyod bo‘ladi. Masalan, *Kim agar og‘ir yashasa, u yengil o‘ladi* (Shuhrat) jumlasida kim, u so‘zlari mantiqiy qiymatga ega emas. Qiyoslang: *Og‘ir yashagan yengil o‘ladi*.

Ergash gapli qo‘shma gap strukturasiga mutanosiblik yoxud nomutanosiblikni o‘rganishning nazariy va ahamiyati katta. Bu narsa ergash gapli qo‘shma semantik sintaksisining hali hal etilmagan ko‘p masalalariga oydinlik kiritadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdusamatov R.A. O‘zbek tilida gap bo‘laklarining noamaliy mavqeyi masalasi. Filol.fan.nomzodi.diss.avtoreferati. – Samarqand, 1994.
2. Berdialiyev A. Ergash gapli qo‘shma gap konstruksiyalari semantik-signifikativ paradigmatika. – Toshkent: Fan, 1989.
3. Berdialiyev A. O‘zbek tili ergash gapli qo‘shma gaplarda sintaktik aloqa va sintaktik munosabatlar. – Toshkent, 1993.
4. Berdialiyev A., Sheronov B. O‘zbek tili sintaksisi. Universitet va pedagogika oliy o‘quv yurtlari filologiya fakultetlarining talabalari uchun dasrlik. – Xo‘jand: Rahim Jalil nomidagi davlat nashriyoti, 2010.
4. Mahmudov N. O‘zbek tilidagi sodda gaplarda semantik-sintaktik asimmetriya. – Toshkent: O‘qituvchi, 1984.
5. Nurmonov A., Mahmudov N., Ahmedov A., Solixo‘jaeva S. O‘zbek tilining mazmuniy sintaksisi. – Toshkent: Fan, 1992.
6. Nurmonov A. Ergash gapli qo‘shma gaplarning yangicha tadqiqi // ADU Ilmiy xabarnoma, № 2. – Andijon, 2011. – B. 75-78.
7. Sheronov B. O‘zbek tili gap qurilishida lisoniy ortiqchalik. Filol. fan. nomzodi diss. avtoreferati. – Toshkent, 1996.

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Sh.</i>	O‘zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O‘zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo‘lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O‘zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She‘riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta‘siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov B., Sharipova S. Istamova SH.</i>	O‘zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o‘rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so‘zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o‘zbek tili leksik sathiga doir ba‘zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O‘zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O‘zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o‘zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho‘lponning “Kecha va kunduz” romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92
<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek,</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107

<i>Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xūlasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177
<i>Utegenova O‘g‘iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning	191

	o‘rganilganlik darajasi hamda turlari	
<i>Turg‘unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o‘rni	199
<i>O‘ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o‘zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so‘zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o‘xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G‘aybullayev Erkinjon</i>	O‘zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho‘lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o‘ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o‘rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o‘zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o‘zbek leksik tizimidagi o‘rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O‘zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o‘rni	260
<i>Turg‘unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o‘rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik vositalarning o‘rni	274
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo‘chqor Norqobil hikoyalarda xalqona so‘zlashuv, ibora va maqollarning qo‘llanishi	285
II SHO‘BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		

<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma’lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o‘rni	297
<i>Ruzibaeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O‘zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta’limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G‘ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma’lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O‘zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilabaev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта изучения узбекского языка как второго	361
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o‘rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga	385

	ta’siri: XXI asrda yozma va og‘zaki muloqotning transformatsiyasi	
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta’sirchanligini oshirishda sifatlarning o‘rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko‘p ma’noli so‘zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O‘rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she’riyati leksikasini chastotali lug‘at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug‘bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	“Fiziologik xatolar”ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o‘ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo‘llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o‘zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o‘rni	443
<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O‘zbek tilidagi ayrim fe‘l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg‘ulotlarda o‘zga tilli o‘quvchilarning nutqini o‘stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova</i>	Tilshunoslarga bog‘lab berilgan tomorqa...	477

<i>Nargizaxon</i>		
III SHO‘BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O‘zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo‘ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалья: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509
<i>Otamirzayeva Sug‘diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o‘zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohibjamol</i>	Ingliz va o‘zbek tillarida “yaxshilik” va “yomonlik” kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o‘xshatishlar tadqiqi	539

<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O‘zbek va ingliz xalq maqollaridagi “omad” va “omadsizlik” konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO‘BA. O‘ZBEK TILINING XORIJDA O‘QITILISHI VA O‘ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Ahmet Akalin</i>	Kültür taşıyıcısı olarak özbek dilinin diplomatik fonksiyonu	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O‘zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Türk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboeva Khavojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581
<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o‘zbek tillari misolida	584
V SHO‘BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Tanju Seyhan</i>	Ali şir Nevâyî ve üslubunda fiillerin yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O‘zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Farhad Rahimi</i>	Nezrali’nin çağatay türkçesi sözlüğünün yanlışları üzerine II	611
<i>Vahidə Cəfərzadə</i>	Mustafa Zəririn “Siyərün-nəbi” əsəri haqqında bəzi qeydlər	640

<i>Muhammadiyeva Dilafro ‘z</i>	“Boburnoma” parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo‘ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo‘janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning “Sab’ai sayyor” asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	“Nasoyim ul-muhabbat” asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan manbalarida ishlangan Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn “Yüz hədis və yüz hekayə” əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	“Qo‘noq” umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O‘razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o‘rganish obykti sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay, Görge Bay)	711
<i>Meryem Hamişoğlu</i>	Türkçenin ilk sözlüğü <i>Dîvânu lugâti't-türk'</i> ten özbek türkçesine bitki adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o‘rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O‘zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o‘simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o‘rganish obykti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug‘otit turk”dagi o‘z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O‘tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba’in she’rlarda “hayit” so‘zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Naimaxon Siddiqova</i>	Eskirgan so‘zlarning eskirmagan ma’nalari	760
<i>Qasimova Sema</i>	The stylistic, linguistic and psycholinguistic analysis of femalemale forms of address in the texts	766

	of the book of “Dede Qorqud”	
<i>Roza Turdiyeva</i>	O‘zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	775